

Ordlista

Alternativa bränslen

Utsorterat brännbart avfall som i dag inte går att återanvända, återvinna eller nyttiggöra på det sätt det är avsett för.

Ballast

Bergartsmaterial eller ersättningsmaterial avsedda för bland annat betongtillverkning.

Betong

Byggmaterial som består av en blandning av cement, vatten, sand och sten.

Cement

Cement är ett bindemedel i pulverform, som tillsammans med vatten bildar en hård massa.

Cementklinker

Mellanprodukt vid cementtillverkning (efter ugnprocessen). Erhålls genom att en blandning av kalk (CaO) och kisel syra (SiO₂) upphettas till sintring i en roterande ugn.

Elfilter

Reningsanläggning för avskiljning av stoftpartiklar i rökgaser. Partiklarna blir elektriskt laddade vid emissionselektroden och fastnar vid utfällningselektroden från vilken stoftet sedan kan avlägsnas.

Energieffektivitet

Lägsta möjliga energianvändning med minsta möjliga miljöpåverkan.

Fossila bränslen

Fossila bränslen består av växter och växtdelar som för miljontals år sedan sjunkit ner i jordskorpan och omvandlats till fossilt material (kol, gas och olja). Vid förbränning av fossila bränslen bildas bland annat koldioxid. Eftersom detta kol inte naturligt ingår i det biologiska kretsloppet får atmosfären ett extra tillskott av koldioxid som bidrar till växthuseffekten.

ISO 14001

ISO 14001-standarden är ett frivilligt verktyg som ska underlätta för företag och organisationer att bedriva ett effektivt och strukturerat miljöarbete med hjälp av ett dokumenterat miljöledningssystem. Standarden ger en arbetsmodell som syftar till ständiga förbättringar av miljöarbetet.

Kalcinerings

Delprocess vid cementtillverkning då det malda råmaterialet värms till en temperatur på mer än 800 °C, varvid den koldioxid som finns bunden i kalkstenen avgår.

Koldioxid (CO₂)

Bildas vid förbränning av alla fossila bränslen. Koldioxid är den viktigaste växthusgasen. Cementas koldioxidutsläpp kommer till största delen (cirka 60 procent) från kalcineringsprocessen, där koldioxiden som finns bunden i kalkstenen avgår.

Kromatreduktion

Cement innehåller sexvärt krom som kan begränsas genom tillsats av järnsulfat. Tillsatsen sker normalt i samband med tillverkningen.

Kväveoxider (NO_x)

Kväveoxider bildas i huvudsak vid förbränning. I luften omvandlas kväveoxiderna till salpetersyra och faller ned som surt regn och bidrar därigenom till försurning av mark och vatten. Kväve kan även orsaka övergödning och påverkar faunans artfördelning.

Kyoto-protokollet

Kyotoprotokollet är en överenskommelse mellan ett stort antal länder om hur utsläppen av växthusgaser ska minskas. Världens regeringar enades om avtalet i Kyoto 1997 och är ett resultat av Klimatkonventionen som beslutades i Rio 1992. Protokollet trädde i kraft den 16 februari 2005.

Livscykelanalys LCA

Metodik för att avgöra vilken miljöpåverkan en produkt eller ett system har under hela sin livscykel – från utvinning av råvaror, över produktion och användning till återvinning.

Märgelsten

Mineral som används vid cementtillverkning. Har lägre kalkhalt men högre andel lermineral än kalksten.

SNCR-metoden

Används för reduktion av kväveoxider. Insprutning av ammoniaklösning i rökgaserna vid temperaturen 950 °C. Restprodukter blir kvävgas och vattenånga.

Svaveldioxid (SO₂)

Bildas vid förbränning av svavelhaltiga bränslen. I fuktig luft omvandlas svaveldioxiden till svavelsyra, som bidrar till försurningen. Svavel förekommer i varierande grad bundet i kalksten, vilket är orsak till cementindustrins svavelemissioner.

Terrazzo

Terrazzo är ett naturmaterial som består av ballast, oftast marmor, som blandas med cement och är en internationellt använd beteckning på en högvärdig betong som används som ytmaterial.

Täktåterställningsplan

Plan för att återställa naturen efter det att utvinning av material ur tåkten har upphört.

WBCSD

World Business Council for Sustainable Development är en sammanslutning av 180 internationella företag som vill medverka till en uthållig utveckling, inbegripet ekologisk balans, social utveckling och ekonomisk tillväxt. (www.wbcsd.org)